

Bezpieczeństwo międzynarodowe / Roman Kuźniar, Agnieszka Bieńczyk-Missala, Patrycja Grzebyk, Robert Kupiecki, Marek Madej, Kamila Pronińska, Andrzej Szeptycki, Piotr Śledź, Marek Tabor, Anna Wojciuk. – Wydanie drugie zmienione i rozszerzone. – Warszawa, 2020

Spis treści

Wstęp	9
Rozdział 1	
<i>Roman Kuźniar</i>	
Ewolucja problemu bezpieczeństwa - rys historyczny	18
1. Pierwsze traktaty o pokoju i równowadze sił	19
2. Liga Narodów - fiasko niedocenionej innowacji	24
3. Po drugiej wojnie - zimna wojna	28
4. Bezpieczeństwo w liberalnym porządku międzynarodowym	36
Rozdział 2	
<i>Roman Kuźniar</i>	
Tradycyjne zagrożenia dla bezpieczeństwa międzynarodowego	42
1. Użycie siły i polityka mocarstw	45
2. Państwo i jego interesy jako źródło zagrożeń bezpieczeństwa	52
3. Niezakończone procesy państwowotwórcze	57
4. Ideologie, religie i bezpieczeństwo	61
Rozdział 3	
<i>Marek Madej</i>	
Zagrożenia asymetryczne	67
1. Zagrożenia asymetryczne - istota pojęcia	67
2. Ogólna charakterystyka zagrożeń asymetrycznych	70
3. Terroryzm	73
4. Pozostałe kategorie zagrożeń asymetrycznych	78
Rozdział 4	
<i>Kamila Pronińska</i>	
Bezpieczeństwo energetyczne	88
1. Uwarunkowania poszerzenia zakresu badań nad bezpieczeństwem	88
2. Bezpieczeństwo energetyczne	91
3. Trendy globalne i regionalne - konsumpcja energii i układ sił	97
4. Militaryzacja stosunków międzynarodowych w sferze energetycznej	111
Rozdział 5	
<i>Kamila Pronińska</i>	
Bezpieczeństwo ekologiczne i klimatyczne	116
1. Bezpieczeństwo i zagrożenia ekologiczne - kwestie definicyjne	116
2. Powiązania między problemami ekologicznymi a konfliktami zbrojnymi	121
3. Zmiany klimatu jako zagrożenie bezpieczeństwa	127

Rozdział 6

Kamila Pronińska

Bezpieczeństwo żywnościowe, wodne, zdrowotne	138
1. Bezpieczeństwo żywnościowe	138
2. Bezpieczeństwo wodne	142
3. Bezpieczeństwo zdrowotne	147

Rozdział 7

Patrycja Grzebyk

ONZ jako uniwersalny system bezpieczeństwa zbiorowego	154
1. Główne organy ONZ i ich rola dla pokoju i bezpieczeństwa	154
2. Działania ONZ dla pokoju i bezpieczeństwa	163

Rozdział 8

Patrycja Grzebyk

Ramy prawne użycia siły	177
1. Zakaz użycia siły	177
2. Wyjątki od zakazu użycia siły	181
3. Międzynarodowe prawo humanitarne (MPH)	189
4. Prawa człowieka w sytuacji zagrożenia dla pokoju	193
5. Odpowiedzialność za naruszenia prawa międzynarodowego	195

Rozdział 9

Marek Tabor

Porozumienia w sprawie kontroli zbrojeń i rozbrojenia	201
1. Problemy terminologiczne	201
2. Porozumienia dotyczące zbrojeń jądrowych	204
3. Zakaz broni biologicznej i chemicznej	224
4. Regulacje dotyczące broni konwencjonalnej	227
5. Środki budowy zaufania i bezpieczeństwa	232

Rozdział 10

Marek Madej

Sojusze polityczno-wojskowe: Organizacja Traktatu Północnoatlantyckiego (NATO)	239
1. Sojusze polityczno-wojskowe - kwestie terminologiczne i teoretyczne	239
2. Sojusz Północnoatlantycki - geneza, podstawa działania i struktura organizacyjna	243
3. Funkcjonowanie Sojuszu w okresie pozimnowojennym	246

Rozdział 11

Andrzej Szeptycki, Piotr Śledź

UE jako <i>sui generis</i> system bezpieczeństwa	262
1. Wyzwania i zagrożenia dla bezpieczeństwa europejskiego	262
2. Ewolucja charakteru EPBiO/WPBiO	274
3. UE a NATO	278
4. UE jako wspólnota bezpieczeństwa	279

Rozdział 12

Agnieszka Bieńczyk-Missala, Kamila Pronińska

Regionalne instytucje bezpieczeństwa **283**

1. Organizacja Bezpieczeństwa i Współpracy w Europie 283
2. Międzynarodowe instytucje bezpieczeństwa zachodniej hemisfery 293
3. Afrykańskie międzynarodowe instytucje bezpieczeństwa 303
4. Instytucje bezpieczeństwa regionu Azji i Pacyfiku 313

Rozdział 13

Marek Madej, Kamila Pronińska

Konflikty zbrojne **319**

1. Zjawisko konfliktów zbrojnych we współczesnym świecie 319
2. Przyczyny współczesnych konfliktów zbrojnych 322
3. Tendencje we współczesnych konfliktach zbrojnych 326

Rozdział 14

Agnieszka Bieńczyk-Missala, Kamila Pronińska, Patrycja Grzebyk

Opanowywanie kryzysów i rozwiązywanie konfliktów - przykłady **346**

1. Konflikty w byłej Jugosławii 346
2. Konflikt w Demokratycznej Republice Kongo 353
3. Konflikt w Darfurze 358
4. Przypadek Wybrzeża Kości Słoniowej 365
5. Konflikt w Libii 368
6. Konflikt w Syrii 376

Rozdział 15

Agnieszka Bieńczyk-Missala

Bezpieczeństwo ludzkie **384**

1. Geneza i główne założenia 384
2. Rozwój koncepcji bezpieczeństwa ludzkiego w ONZ 385
3. Krytyka koncepcji 388
4. Państwa wobec koncepcji bezpieczeństwa ludzkiego 388
5. Problemy praktyki 389

Rozdział 16

Andrzej Szeptycki

Obszar poradziecki (studium przypadku) **398**

1. Charakterystyka regionu 399
2. Polityka Federacji Rosyjskiej 404
3. Współczesne konflikty na obszarze poradzieckim 408
4. Regionalne struktury bezpieczeństwa 416

Rozdział 17

Piotr Śledź

Przemysł zbrojeniowy i handel bronią **422**

1. Przemysł zbrojeniowy - definicja, ramy teoretyczne i ogólna charakterystyka 422
2. Handel bronią - istota i funkcjonowanie 431

Rozdział 18

Robert Kupiecki

Polityka bezpieczeństwa Polski 444

1. Podstawowe pojęcia 445
2. Polityka bezpieczeństwa Polski po 1918 r. - ciągłość i zmiana 447
3. Zakończenie zimnej wojny a polityka bezpieczeństwa RP 449
4. Droga Polski do NATO i polskie priorytety w Sojuszu 453
5. USA i stosunki transatlantyckie w polskiej polityce bezpieczeństwa 459
6. Bezpieczeństwo zbiorowe w polskiej polityce 460
7. Unia Zachodnioeuropejska i Unia Europejska w polityce bezpieczeństwa RP 463
8. Wyzwania polityki bezpieczeństwa Polski 468

Rozdział 19

Robert Kupiecki

Sztuczna inteligencja a bezpieczeństwo międzynarodowe w przyszłości 472

1. Nowoczesne technologie a bezpieczeństwo międzynarodowe 472
2. Technologie przełomu a bezpieczeństwo międzynarodowe 476
3. Sztuczna inteligencja - koncepcja i podstawowe pojęcia 479
4. Sztuczna inteligencja jako wyzwanie dla bezpieczeństwa 484
5. Wojskowe zastosowania sztucznej inteligencji 486
6. Geopolityka sztucznej inteligencji i technologiczny wyścig zbrojeń 489
7. Polityka, międzynarodowa regulacja, etyka 491

Rozdział 20 *Anna Wojciuk*

Bezpieczeństwo w teoriach stosunków międzynarodowych 498

1. Realizm 499
2. Liberalizm 513
3. Konstrukttywizm 521
4. Podejścia krytyczne 527

Bibliografia 533

Indeks nazwisk 582

Noty o autorach 595

oprac. BPK